

Михайло Сергійович ГРУШЕВСЬКИЙ

Юрій МИКИТЕНКО

Hrushevsky, Mykhailo. *History of Ukraine-Rus'*.— Vol. 1.— From Prehistory to the Eleventh Century.— Transl. By Marta Skorupsky / Edit. by Andrzej Poppe and Frank E. Sysyn with the assist. of Uliana M. Pasicznyk.— CIUS Press: Edmonton; Toronto, 1997. — 602 p.

Hrushevsky, Mykhailo. *History of Ukraine-Rus'*.— Vol. 7.— *The Cossack Age to 1625*.— Transl. By Bohdan Struminski / Edit. By Serhii Plokyh and Frank E. Sysyn with the assist. of Uliana M. Pasicznyk.— CIUS Press: Edmonton; Toronto, 1999. — 550 p.

Крім систематизованої «Історії України» авторства канадського дослідника із Йоркського університету в Торонто Ореста Субтельного, виданої з десяти років тому, світова англо-

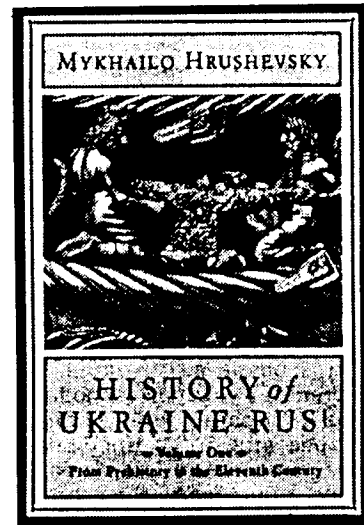
АКАДЕМІК ГРУШЕВСЬКИЙ ЗАГОВОРІВ АНГЛІЙСЬКОЮ

мовна аудиторія досі не мала доступу до інших джерел з української історії, і змушена була чи покладатися на популярніші, але й більш тенденційні — російськомовні джерела, або на англomовні інтерпретації інших праць. Це, певна річ, не сприяло уваженому підходу й формуванню правдивого погляду на український історичний дискурс і, отже, на догоду різним політичних рухам формувало спотворене обличчя нашої історії. Праці Михайла Грушевського, хоч з об'єктивних причин і не зовсім відповідають сьогоднішній науковій оцінці історії України, однак складають цілісну й базову картину історичного розвитку на наших теренах, а їхній автор, безсумнівно, має реноме центрального європейського вченого ХХ ст.

Хоч і з деяким запізненням, та все ж презентуємо знин два фундаментальні томи, про які, здається, ще не згадувалося в широкій пресі, хіба, а може, — у спеціальних виданнях¹.

Два товстезні фоліанти — то перший і сьомий томи фундаментальної праці «Історії України-Руси» найбільшого українського історика і першого Президента України Михайла Сергійовича Грушевського (1866—1934). Нагадаємо, що ця підсумкова мочументальна розвідка академіка Грушевського у 9 томах, перший том якої вийшов у Львові у 1898, а дев'ятий — у Києві в

1937 р., була доведена автором до середини XVII ст. і спинилася на 1658 р. Обидві книги оснащені величезним науковим апаратом — примітками, бібліографіями, посиланнями, предметно-іменними покажчиками тощо. Загалом очевидно, що переклади абсолютно точно передають зміст і

форму оригіналу, залишаючись самі по собі значним науковим досягненням.

Перший том охоплює давнини часи України від льодовикового періоду через палеоліт і неоліт до епохи бронзи, вивчає скіфську культуру і хрещення Русі. Певної гарантії точного відтворення тексту Грушевського надає авторитет наукового центру, під егідою

якого здійснене видання — Канадський інститут українських студій (КІУС), ім'я перекладача Марти Скорупської, наукових редакторів Анджери Поппа і Френка Сисина. Останній є і головним редактором усього Перекладацького проекту Михайла Грушевського (The Hrushevsky Translation Project) при Центрі українських історичних досліджень КІУСу, і, власне, директором цього ж інституту. Наголосимо також, що підготовку першого тому англomовного видання «Історії України-Руси» Михайла Грушевського здійснено завдяки щедрій фінансовій пожертві Петра й Івонни Стельмахів. Перекладацький проект отримав підтримку від Канадської фундації українських студій та Національної фундації США з гуманітарного розвитку, а також від багатьох небайдужих українців Західного світу.

Сьомий том фундаментальної історії України Михайла Грушевського досліджує т. з. Козацьку добу від XV ст. до 1625 р., тобто походів Станіслава Конєдпольського на Україну, перегворів із Московією та визрівання складних суспільно-політичних передумов визвольної війни українців проти Польщі. Цю книгу переклав англійською мовою відомий історик-перекладач Богдан Струмівський, а зредагували її Сергій Плохий та Френк Сисин. Цього разу видання уможливив щедрий

дар Ольги Павлюк у пам'ять її чоловіка Степана Павлюка. Переклад тому був знову підтриманий головною державною американською інституцією в галузі гуманітаристики — Національною фундацією США з гуманітарного розвитку, що діє у Вашингтоні за підтримки Конгресу США і головою якої є видатний учений-антрополог Вільям Ферріс. Варто нагадати зацікавленим читачам, що автор цих рядків надрукував у «В&П» розлоге ексклюзивне інтерв'ю з паном Феррісом у № 8 нашого тижневика.

Насамкінець побажаємо шляхетним ініціаторам видання в Канаді довести до кінця цей фундаментальний проект, аби наша історія засяяла новими гранями на розмаїтій мапі Європи. Чомусь здається, що науковий колектив і фундатори Проекту вже не будуть забути нашу державою, і її найвища Національна Шевченківська відзнака знайде їх неодмінно.